

Boerenprotest kent militanter verleden

duiding

Waar sommige media de nadruk leggen op de agressiviteit van de huidige boerenacties, valt dat in historische perspectief sterk mee, stelt Yves Segers van het Centrum Agrarische Geschiedenis (CAG). “In de Grote Boerenbetoging van 1971 hing een pop van Sicco Mansholt aan de galg. Dat protest is uitgelopen op rellen en opstoten met zelfs een dode boer als gevolg.” In een interview met VILT schetst Segers de geschiedenis van boerenacties in ons land en trekt hij historische parallellen. “Uit onvrede met de werking van bestaande landbouworganisaties zijn er in de jaren zestig nieuwe organisaties ontstaan. Dat zien we nu weer.”

31 JANUARI 2024 – LAATST BIJGEWERKT OM 31 JANUARI 2024 18:54

Jerom Rozendaal

Lees meer over:

boerenprotest

"Opsluiten dit krapuul"

“Aanzetten tot geweld. Opsluiten dit krapuul”, met deze tweet reageerde NVA-er Theo Francken enkele dagen geleden op de protestactie in Turnhout waarbij drie opgehangen poppen in brand werden gestoken. Elk van de poppen representeerde een regeringspartij. Deze actie en ook de wilde demonstraties van de boeren die (snel)wegen, distributiecentra en de haven van Zeebrugge platleggen, worden met argusogen aanschouwd door politici en belangenorganisaties. Regelmatig wordt de agressiviteit van de acties benadrukt.

Volgens Yves Segers, hoogleraar en coördinator van het Centrum Agrarische Geschiedenis (KU Leuven), zijn de huidige boerenprotestacties in historisch perspectief nog bescheiden. In de jaren zestig en zeventig ging het er veel ruwer aan toe. De historicus verwijst naar de Grote Boerenbetoging, oftewel de Mansholt-betoging, uit 1971. “Deze betoging bracht 100.000 boeren bijeen en mondde uit in vernielingen, opstoten en gewelddadigheden. Als gevolg van de inzet van een traangasgranaat door de politie overleed er zelfs een Waalse boer.”

De historicus ziet de nodige parallellen tussen de huidige protestacties in Vlaanderen en die van 1971. “De actie in Brussel was een cumulatie van boerendemonstraties over heel Europa. In de weken ervoor waren er manifestaties in Duitsland, Nederland en Frankrijk. De actie in Brussel was gecoördineerd in nauw overleg met buitenlandse organisaties waardoor er ook een grote delegatie buitenlandse boeren aanwezig was tijdens dat protest.”

“ Door het protest in 1971 ontstond in de politiek het besef dat je maar beter overleg pleegt met de boeren en naar ze luistert omdat ze anders voor grote problemen kunnen zorgen

Yves Segers - Centrum Agrarische Geschiedenis

Ruk naar schaalvergroting

Meer nog: tijdens het protest van 1971 kwamen de Vlaamse en Europese boeren eveneens in opstand tegen het beleid, in het bijzonder tegen de plannen van de Europese landbouwcommissaris Sicco Mansholt. Deze had een reorganisatie van de landbouw voor ogen. Hij wilde komaf maken met de overproductie in de Europese landbouw enerzijds en het schamele inkomen van kleine boeren anderzijds. Hij wilde het landbouwareaal inperken en pleitte voor grootschaligere bedrijven. “Zowel boeren als ook Boerenbond zagen zich toen in hun voortbestaan bedreigd”, verklaart Segers de schaal van deze betoging. De boerenactie van 1971 had een directe impact op het landbouwbeleid van de Europese lidstaten. De plannen van Mansholt werden ten eerste sterk afgezwakt. “En ten tweede ontstond in de politiek het besef dat je maar beter overleg pleegt met de boeren en naar ze luistert omdat ze anders voor grote problemen kunnen zorgen”, aldus Segers die stelt dat de landbouwbelangen destijds nog centraal stonden in het landbouwbeleid.

Mest op de auto van de minister

Tegenwoordig valt het landbouwbeleid samen met milieu- en klimaatbeleid. Daardoor is het politiek moeilijk balanceren volgens hem en zijn er politici die andere belangen laten domineren en veel minder luisteren naar de grieven en wensen van de boeren. “Een eerste belangrijke uiting van deze spanning tussen verschillende domeinen deed zich voor in de vroege jaren negentig toen het Mestactieplan op tafel lag en natuur en milieu plotseling een thema werden in het landbouwbeleid. Boeren uitten toen hun onvrede door tonnen met mest te storten op de oprit en de auto van de minister van Leefmilieu Norbert De Batselier (*toenmalige SP, red.*)”

De eerste activistische boerenprotesten in ons land dateren volgens Segers overigens uit de vroege jaren zestig. “Dat was de periode dat de drietand-acties uit Frankrijk en Wallonië kwamen overwaaien veelal uit onvrede met de lage prijzen voor landbouwproducten. De militante actievoerders in Vlaanderen vonden dat hun belangen onvoldoende verdedigd werden door Boerenbond. Uit deze acties is uiteindelijk, in 1962, het Algemeen Boerensyndicaat (ABS) voortgekomen.”

“ Bij de oprichting vertrouwde ABS niet langer op dialoog met politieke contacten om zo de belangen van de landbouw te behartigen

Yves Segers - Centrum Agrarische Geschiedenis

Braaf en georkestreerd

ABS kenmerkte zich lange tijd door zijn activistische houding waarbij het symbool van de drietand verwees naar de noeste arbeid van de boer en diens strijdbaarheid. “Men vertrouwde niet langer op de dialoog met politieke contacten om zo de belangen van de landbouw te behartigen”, aldus Segers die opmerkt dat ABS ook de tractorprotesten groot heeft gemaakt, alhoewel ook de opkomst van de tractor onder de boeren ook een rol speelde. “ABS was kleiner en kon minder mensen op de been brengen, door zich te beroepen op tractoren werden hun acties zichtbaarder.”

Tot de opkomst van de ABS waren de eerste massale boerenprotesten volgens Segers “braaf, georganiseerd en georkestreerd.” “De eerste grootschalige protesten van boeren dateren van de tweede helft van de jaren vijftig. Het was in een periode dat de Christelijke Volkspartij (CVP), het traditionele aanspreekpunt van de Boerenbond, niet in de regering zat. Daardoor kon Boerenbond niet langer via politieke weg haar belangen doordrukken en kwam men de straat op. Dit waren meer optochten van boeren waarbij de voorste gelederen een groot spandoek droegen met de eisen erop.”

nieuws

CAG en ILVO blikken terug op de grootste boerenbetoging ooit

23 MAART 2021

landbouworganisaties hun acties te verharden. “In heel Europa komt men de straat op. Dan kunnen wij in Vlaanderen niet achterblijven”, vertolkte actievoerder Phille Renders het sentiment onder de boeren.

“ Uiteindelijk zal de landbouw in Europa verder moeten verduurzamen, maar het zou verstandig zijn als de beleidsmakers de boeren voldoende betrekken in het transitieproces

Yves Segers - Centrum Agrarische Geschiedenis

Boerenstem in transitieproces

Net als in 1971 toen het plan Mansholt werd afgezwakt en in de jaren negentig toen MAP1 werd afgezwakt, voorspelt Segers ook nu wel toezeggingen van Vlaanderen of de Europese Unie. “Zo verwacht ik dat bijvoorbeeld de verplichting om vier procent van het areaal braak te moeten leggen, wel van tafel gaat”, vertelt de historicus.

Hij wil hiermee niet zeggen dat de boer uiteindelijk aan het langste eind trekt. “Uiteindelijk zijn de plannen van Mansholt wel realiteit geworden en heeft er schaalvergroting plaatsgevonden. Ook het eerste mestactieplan was duidelijk niet streng genoeg waardoor we nu aan versie zeven zitten. Uiteindelijk zal de landbouw in Europa toch verder moeten verduurzamen, maar het zou verstandig zijn als de beleidsmakers de boeren voldoende betrekken in het transitieproces.”

Uitgelicht

Lessen uit de 19de eeuw: “De overheid moet landbouwkeuzes maken”

interview

Eind negentiende eeuw werd ons land overspoeld door goedkope voedingsmiddelen uit Amerika. Dat was voor de overheid aanleiding om een landbouwtransitie te ondersteunen. De lan...

🕒 9 MAART 2023

[Lees meer](#)

VILT vzw

Bd Simon Bolivar 17
1000 Bruxelles

Contact

M • info@vilt.be

Volg ons op:

📘 screenreader.visit us on our facebook page: <https://www.facebook.com/vilt.nieuws/>

🌐 screenreader.visit us on our linkedin page: <https://www.linkedin.com/company/vilt-vzw/>

📷 screenreader.visit us on our instagram page: <https://www.instagram.com/vilt.nieuws>

✂️ screenreader.visit us on our x page: https://x.com/vilt_nieuws

🦋 screenreader.visit us on our bluesky page: <https://bsky.app/profile/viltnieuws.bsky.social>

© 2026 VILT vzw, all rights reserved |

[Privacy policy](#)

[Copyright](#)

[Cookie Policy](#)

[Cookie instellingen aanpassen](#)

Webdesign by Who Owns The Zebra